

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtioneuvoston päätös strategisen tutkimuksen teema- alueista ja painopisteistä vuosille 2017 ja 2018

Valtioneuvoston yleisistunto 6.10.2016

Strategista tutkimusta rahoitetaan momentilta 29.40.54. (Strateginen tutkimusrahoitus). Myöntövaltuus on vuosina 2017 ja 2018 vuosittain 55,6 milj. euroa. Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti strategiseen tutkimukseen. Strategisella tutkimuksella tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Saatuaan strategisen tutkimuksen neuvoston aloitteen, valtioneuvosto on päättänyt Suomen Akatemian antaman lain 5b §:n nojalla asettaa strategiselle tutkimukselle seuraavat teema-alueet ja painopisteet:

Teema-alue vuonna 2017

- Muuttuva yhteiskunta ja kansalaisuus globaalissa murroksessa

Teema-alue vuonna 2018

- Uudistu tai surkastu - resurssit ja ratkaisut

Läpileikkaavat painopisteet vuosina 2017 – 2018

- Tieto päätöksenteossa ja toimeenpanossa
- Yhteiskunnan kestävä kasvu

Muuttuva yhteiskunta ja kansalaisuus globaalissa murroksessa –teemassa toteutettavan tutkimuksen on tarkoitus valaista tietotarpeita ja haasteita, joita globaalit muutokset aiheuttavat suomalaisen poliittisen järjestelmän toimivuuteen ja vakauteen.

Tutkimus etsii vastauksia ja ratkaisuja tarpeeseen lisätä poliittisten järjestelmien tuntemusta toimintaympäristön kansainvälistyessä. Tavoitteena on ennakoida muutoksia tavalla, joka antaa paremmat valmiudet lähentää instituutioita ja kansalaisia toisiinsa, vahvistaa kansalaisten osallistumista sekä luottamusta eri väestöryhmien välillä ja myös suhteessa julkiseen valtaan. Tutkimuksen avulla tunnistetaan ja kehitetään toimintatapoja, joilla voidaan sovittaa yhteen politiikanteon nopeatahtisuus ja yhteiskunnallisten uudistusten vaatima pitkäjänteisyys. Tutkittu tieto ja suomalainen hyvän hallinnon perinne ja osaaminen luovat pohjan myös kansainvälisesti kiinnostavien uusien toimintamallien luomiselle.

Teemassa voidaan tutkia esimerkiksi:

- hallintotavan ja politiikan vakautta ja vuorovaikutusta (esimerkiksi kansainvälisten esimerkkien ja vertailun avulla)
- globaalien talouden muutoksia ja näihin liittyviä hallinnan haasteita, joihin liittyy valtion asemaan kohdistuvan muospaineen lisäksi myös kansalaisten kokemus vallan menettämisestä sekä keinot, joilla poliittinen järjestelmä ja kansalaiset voivat reagoida ja vaikuttaa muutoksiin (esimerkiksi Euroopan integraatioon ja kansainvälisiin kauppasopimuksiin liittyvät kysymykset)
- työmarkkinaosapuolia parlamentaarisessa järjestelmässä (esimerkiksi päätösvallan rajat, korporatististen järjestelmien luonne)
- kansalaisuuden muutoksien vaikutusta yhteisöllisyyteen, sen kokemiseen, osallistumiseen ja keskustelukulttuuriin (esimerkiksi osallistumista edistävät teknologiset, sosiaaliset ja muut innovaatiot)
- tapoja kehittää ja tuottaa kansallisille ja kansainvälisille markkinoille toimintamalleja, jotka tukisivat yhteiskunnallista vakautta ja tasa-arvoisuutta.

Uudistu tai surkastu – resurssit ja ratkaisut –teemassa toteutettava tutkimus etsii ratkaisuja siihen, miten yhteiskunnassa voitaisiin parhaiten tukea uudistumista ja sen edellytyksiä. Nopeat muutokset haastavat yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden sopeutumiskyvyn. Jotta murroksia

pystytään parhaiten hyödyntämään, yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden voimavarat on kyettävä yhdistämään uusilla tavoilla. Näin voidaan vahvistaa kykyä uudistua ja sopeutua muutokseen. Tutkimuksessa keskeisellä sijalla on, miten yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden uudistumista voidaan edistää hyödyntämällä olemassa olevia ja kehitettäviä uusia resursseja uusilla tavoilla. Teemassa tarkasteltavia resursseja ovat esimerkiksi vakaa yhteiskunta, toimivat instituutiot, tutkimus ja tietovarannot, osaaminen ja sivistys sekä luonnonvarat, elinikäinen oppiminen, sekä yhteisöjen osaaminen.

Teemassa voidaan tutkia esimerkiksi seuraavia aiheita:

- yksilöllinen uudistuminen
- tietovarantojen innovatiivinen hyödyntäminen,
- korkean lisäarvon tuotteet ja palvelut sekä kilpailukykyisten yritysten toimintaedellytykset,
- tietointensiivisiä ja korkean teknologian tuotteita ja palveluita tuottavien yritysten synnyttäminen, toimintaedellytykset ja elinkaari,
- ilmastonmuutoksen aiheuttamien vaikutusten hallinta
- teknologisen kehityksen haasteiden ja riskien hallitseminen
- käyttäjälähtöiset teknologiat
- yhteiskunnallisten instituutioiden uudistuminen

Läpileikkaavat painopisteet

Kaikissa valittavissa tutkimushankkeissa painopisteenä ovat tiedon hyväksikäyttäminen päätöksenteossa ja yhteiskunnan kestävä kasvun aikaansaaminen.

Kunta- ja uudistusministeri

Anu Vehviläinen

Alivaltiosihteeri

Timo Lankinen